

Školitelský posudek DP: „Zobrazení prostého lidu ve vybraných dílech finského kánonu“

Diplomant: Tomáš Palát

Za téma své diplomové práce si TP vybral pojednání o prostém lidu ve dvou vybraných dílech finského kánonu, v Runebergových *Příbězích praporčíka Ståla* a v Kiantově *Červené čáře*. Ač se jedná o díla jiného žánru a jiného jazyka, tato tematická komparace je na místě: ve finských literárních historiích se často píše o vzájemných polemikách klasiků co do obrazu finského lidu. Literární historie tedy diplomantovi nestačí a sám se vrhá do detailního náhledu na dvě zvolená díla.

Rozvržení práce je více než logické. Po načrtnutí metodiky seznamuje pisatel čtenáře s velmi důležitými sociologickými trendy finské společnosti 19. století, na jejichž bázi je možno i záhodno díla obou jmenovaných klasiků i Palátovu DP číst. Vymezuje i některé důležité užívané pojmy. Dále již následuje vlastní srovnání v náležité časové posloupnosti. Po nezbytných „nacionálních“ obou autorů analyzuje diplomant oba texty ve vhodně i zajímavě zvolených pěti kategoriích, které napomáhají v závěrečné formulaci výsledků; na druhou stranu, diplomanta nikterak nesvazují, neboť je nepojímá dogmaticky, ale naopak rozvíjí je tam, kde je k tématům co říci (kpt. 2.3.1, 3.3.2, 3.3.5; viz též níže). Výsledky (či vlastní interpretace) jsou možná v detailech někde nové, v globálu tvrzení spíše potvrzují dosavadní náhledy literární vědy. Obrázek prostého lidu v obou zmiňovaných dílech je skutečně velmi odlišný. A vezmeme-li za bernou minci tvrzení, že v literatuře se dozvíme leccos o společnosti (které samozřejmě mohou literární teoretikové bazírující na autonomii textu zpochybnit), lze říci, že předkládaná DP mapuje i cestu finského národa k občanské válce roku 1918. Na závěr svého pojednání koncipuje TP i návrhy na další bádání.

Silná stránka předkládané DP je v rovině interpretační. Ač bibliografie, nebereme-li v úvahu prameny internetové, nepatří k nejrozsáhlejším (pozn.: prameny nejsou rozděleny na primární a sekundární, přičemž při takovémto množství není toto dělení skutečně nutné), je DP založena především na výkladové práci s textem, která diplomantovi nedělá problémy, přičemž dokáže k materiálu přistoupit neotřele, novátorsky a zároveň se sebekontrolou (srov. např. myšlenky v kontextu tvrzení *Marx tvrdil, že náboženství je opium lidstva, a sám vytvořil nové atp.*). U podstatných závěrů netvrdí nikde nic, co by tzv. „bylo na tenkém ledě“ (ne ale u detailů, viz níže), jinými badateli prezentované interpretace nijak silácky nezpochybňuje, spíše rozvíjí a doplňuje.

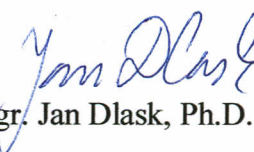
Je-li v něčem práce kritizovatelná, pak v určitých detailech. Především: mnohem větší péče mohla být věnována anglickojazyčnému shrnutí, které nevykazuje zrovna gramaticky neproblematickou formu; i ve shrnutí finskojazyčném je přítomen ten žánrologický lapsus, že obě díla jsou označena jako *romány*. Diplomant má dále tendenci na vícero místech označovat zobrazení jako „věrné“ (s. 16, s. 19) či „střízlivé“ (s. 73), která v dřívějších biograficko-národovědecky koncipovaných studiích nebývala nijak marginální; současná literární věda na tyto otázky hledí již se skepsí jako na něco, co nemůže být předmětem jejího zájmu – zobrazení může být maximálně pro čtenáře více či méně uvěřitelné (což lze zjistit čtenářsky orientovaným bádáním), či se jedná o vlastní soukromý názor pisatele.

Jako další detailní nedostatky (vše vyznačeno v textu práce) lze uvést chybějící odkaz v poznámce pod čarou č. 23, drobné tiskové chyby (s. 20), pravopisné chyby (s. 28), drobné nepřesnosti v překladech, drobné protimluvy (s. 32 – všichni stejně stateční nebo někdo vyniká?, dále s. 36 dole), lpění na českém překladu místo finského originálu (s. 45), následkem čehož dojde k jistému významovému posunu. Někde uvádí TP „silné“ termíny, které blíže nevysvětlí (pozitivní vlastenectví s. 35, konzervativní s. 73). Vyskytují se i drobné terminologické posuny (téma a námět), někde by si text vyžádal přesnější odkazy. Některé z těchto bodů však mohou být i pouhou věcí názoru.

Mou kritikou spíše pramenů než diplomantovy práce je to, že Runeberg se zjevně nemohl stýkat s Topeliem v Turku (Topelius * 1818, přesunutí univerzity do Helsinek 1828; v. s. 15-16). Finské překlady švédských originálů Runebergova díla jsou někde svérázné: srov. červen – červenec s. 27).

Při vzetí v úvahu všech kladů a záporů navrhuji ohodnotit práci hodnocením výborně až velmi dobře.

24. ledna 2012

Mgr. Jan Dlask, Ph.D.